

1. UVOD

Kada govorimo o nadležnosti u sporovima sa elementom inostranosti možemo reći da se ona u zakonodavstvu Republike Srpske reguliše Zakonom o parničnom postupku i Zakonom o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja, to jeste regulisana je našim domaćim pravnim propisima. Odredbe Zakona o parničnom postupku definišu međunarodnu nadležnost svojim odredbama o mjesnoj nadležnosti, što je razumljivo, s obzirom na činjenicu da se međunarodna nadležnost ne može određivati bez mjesne nadležnosti.

Kada posmatramo materiju koju reguliše Zakon o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja, možemo uočiti da on detaljnije reguliše oblast međunarodne nadležnosti, tj. situacije kod kojih se zasniva isključiva nadležnost, odnosno kada se zasniva konkurentna ili izberiva nadležnost. Kao dobri izvori za izučavanje ove oblasti i prikupljanje značajnih podataka mogu nam poslužiti i neki izvori donijeti i usvojeni u Evropskoj uniji. Kada govorimo o nadležnosti sa elementom inostranosti bitno je pomenuti da se javlja i niz sporova, i da još uvijek nema međunarodnog organa koji rješava građanskopravne odnose sa elementom inostranosti fizičkih i pravnih lica. Za pravilno proučavanje i analiziranje nadležnosti sa elementom inostranosti, važno je da se definiše međunarodna nadležnost, kao i nadležnost u sporovima sa elementom inostranosti. Kada je riječ o međunarodnoj nadležnosti važno je da napomenemo da se ona definiše unutrašnjim procesnim pravilima. Ukoliko želimo odrediti nadležnost u sporovima sa elementom inostranosti, važno je napomenuti da se ona određuje na nivou cijele države. Unutar svake savremene države postoji veliki broj sudova sa razlikama u svom položaju, području na kojem djeluju, vrstama sporova koje rješavaju, međusobnom odnosu, hijerarhiji, procedurama po kojima postupaju i dr. Onaj subjekt koji želi da se za zaštitu svojih prava obrati jednom od tih sudova traži odgovor na pitanje koji je sud nadležan.¹

Nenadležan sud neće uopšte ulaziti u suštinu (osnovanost) podnesenog pitanja, nego će odbaciti podnesak stranke (tužbu), pa će subjekt koji je pokrenuo postupak ostati bez željene

¹ Pak, M., (1991), *Međunarodno privatno pravo*, Beograd, str.105-107.